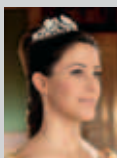

- Stil krav, når du sætter dit kryds..... | 2 |
- Elsk din teenager betingelsesløst ..... | 4 |
- *Socialrådgiveren:*
Ændring af klageregler | 12 |
Principafgørelse om betaling for SFO..... | 13 |
- Bedsteforældre – en ekstra ressource i familien?..... | 14 |
- Alternativ juleferie for familier på kontanthjælp ..... | 16 |
- Brugerne er i fokus på Carefestival..... | 17 |
- Se, hvad der sker i din kreds..... | 18 |
- *Bagsidetanker*
Arbejdsidentitet ..... | 24 |

Asgaard giver unge et skub ud i livet

Læs mere på side | 6 til 11 |

Hendes Kongelige Højhed
Prinsesse Marie er protektor
for Landsforeningen Autisme.

Kolofon

Medlemsbladet udgives af
Landsforeningen Autisme.

Ansvarshavende redaktør:
Heidi Thamestrup,
formand@autismeforening.dk

Redaktionsudvalg:
Jette Bennetzen, Heidi Thamestrup,
Eva Isager, Vibeke Jensen og
Annette Lund Dreyer

Layout: Annette Lund Dreyer
Tryk: Als Offset ApS
Oplag: 7.600 stk.
ISSN: 2245-3423

Indlæg, kommentarer, bidrag mv. bedes
sendt til redaktion@autismeforening.dk

Bladet sendes gratis til Landsforeningen
Autismes medlemmer.

Kommende udgivelser

- **Nr. 7-2013 udkommer i uge 37**
Deadline for bidrag er
tirsdag den 13. august 2013.
- **Nr. 8-2013 udkommer i uge 43**
Deadline for bidrag er
tirsdag den 10. september 2013.
- **Nr. 9-2013 udkommer i uge 50**
Deadline for bidrag er
tirsdag den 22. oktober 2013.
- **SIKON programmet for 2014
udkommer i uge 48**
- **Nr. 1-2014 udkommer i uge 3**
Deadline for bidrag er
tirsdag den 10. december 2013

Forsidefoto:
Brian Pedersen, Asgaard

Stil krav, når du sætter dit kryds

| Heidi Thamestrup, kst. formand LA |

Sommeren er i fuld gang, og inden vi ser os om, er det blevet så meget efterår, at vi skal sætte vores kryds ved næste kommunalvalg. Den 19. november skal vi vælge kommunalpolitikere for de fire år, der kommer. Og når det gælder Landsforeningen Autismes medlemmer, kan de næste fire år blive skæbnsvangre.

Allerede nu kan vi se, at kommunalpolitikere over det ganske land skærer hårdt og brutalt i hjælpen til børn, unge og voksne med autisme.

Siden kommunalreformen trådte i kraft i 2007, har vi oplevet alvorlige forringelser i kommunernes håndtering af handi-capsager. Og der er desværre ingen grund til at tro, at spareiveren mildnes i de kommende år.

Derfor er det så afgørende, at vi alle stiller synlige krav til de politikere, som vi giver vores kryds ved næste kommunalvalg. Budskabet må være, at besparelser koster. At konsekvenserne af kommunernes serviceforringelser bliver uoverskuelige – både menneskeligt og samfundsøkonomisk – hvis ikke snart sparekniven bliver lagt væk i en skuffe.

Vi ser konsekvenserne allerede. Overalt i landet får Landsforeningen Autisme meldinger fra forældre, der får at vide, at tidligere bevillinger pludselig falder bort, fordi kommunens 'serviceniveau' er blevet sænket. Eksemplerne er mange: I Silkeborg har vi forældre, der fra den ene dag til den anden mister deres medicintilskud, tabt arbejdsfortjeneste og alle ydelser efter § 41 i Serviceloven. I Københavns Kommune er Serviceloven generelt sat ud af kraft. Og i Aarhus Kommune overskrider man nærmest konsekvent svarfristerne – for før man som borger har modtaget et svar fra sin sagsbehandler, kan man jo ikke anke et eventuelt afslag. Det er en klar og kalkuleret besparelse.

I det hele taget er det blevet svært at klage over de mange forringelser. Det prompte svar fra kommunerne er nemlig blevet, at man jo bare politisk har besluttet at justere service-niveauet. Den individuelle vurdering er med andre ord sat ud af kraft. Det er i strid med Handicapkonventionen og med al tidligere praksis. Alligevel sker det i sag efter sag.

De kommunale serviceforringelser har vidtrækkende konsekvenser. Et eksempel er Gladsaxe Kommune, hvor man har besluttet, at borgere i beskyttet beskæftigelse efter § 103 skal have en »fridag« hver uge – selv om alle andre mennesker i det her land skal arbejde mere og længere.

Det afkortede arbejdsuge betyder, at beskæftigelsestilbuddene nu må afskedige personale, fordi de ikke kan få indtægtstabet dækket. Brugernes bosteder skal pludselig have mere personale gående i dagtimerne, og det rækker deres økonomi slet ikke til. Og brugerne selv mister livskvalitet. Det er jo en kendt sag, at mennesker med autisme ofte har stor glæde af at være i arbejde og typisk definerer sig selv ud fra det, de laver – »det jeg kan, er den, jeg er«.

Samme spareiver ser vi på specialskolerne: Tilbud skæres til og skæres fra for siden at flytte eller lukke.

Besparelserne og den voksende usikkerhed betyder desværre også, at flere fagfolk vil opleve det som mindre attraktivt at specialisere sig inden for autisme. Dermed bliver flere specialtilbud – både skoler, bosteder og beskæftigelsestilbud – nødt til at gå på kompromis med de faglige kompetencer hos de medarbejdere, de fremover skal ansætte. Faktisk er afspecialiseringen allerede begyndt, og det er en ond cirkel – igen og igen ser kommuner bort fra, at forandring kræver viden, og at besparelser koster.

Tilbage står en gruppe mennesker med autisme, som ikke kender deres rettigheder, og som ikke magter at klage over kommunen eller at starte en ankesag. Og desværre oplever flere og flere af dem, at fagfolkene omkring dem ikke tør hjælpe dem med at klage.

Kommunalreformen betød nemlig også, at de specialiserede tilbud er blevet aldeles afhængige af kommunernes goodwill – de lever på kommunalpolitikernes nåde, og mange frygter berettiget, at deres kommune straffer dem ved at undlade at visitere borgere til deres tilbud, hvis de ikke makker ret.

Heldigvis kender mange af os stadig dygtige fagfolk, der nægter at gå på kompromis med kvaliteten i deres tilbud. De ved, at deres helt særlige og specialiserede viden er det, der hjælper mennesker med autisme. De tør kæmpe for borgeren og for at dokumentere, at den specialiserede indsats i sidste ende ikke alene kommer borgeren, men hele samfundet til gavn.

De fagfolk og forældre, som fortsat har kræfter og mod til at stå op imod det kommunale pres, har brug for al den opbakning, de kan få.

I Landsforeningen Autisme gør vi alt, hvad vi kan. Men vi har brug for at samle alle kræfter. Her kan hvert enkelt medlem af Landsforeningen Autisme være med til at gøre en forskel. Tænk dig grundigt om, og stil krav til dine lokalpolitikere, før du sætter dit kryds den 19. november.

Skønherlig sommer til Jer, pårørende, professionelle og mennesker med autisme, der gør det bedste, I kan, hver eneste dag!

Elsk din teenager betingelsesløst

Tony Attwood, der er en af verdens førende autisme-eksperter, har netop besøgt Danmark igen. I et interview giver han her et par gode råd til, hvordan forældre og fagfolk bedst støtter op om unge med autisme i overgangen til livet som voksen.

| Jeanette Ringkøbing Rothenborg |

At gå fra barndommen og over i voksenlivet kan være en meget svær tid for alle unge – autisme eller ej.

Kropsforandringer, hormoner i luften, humørudsving og behovet for at bestemme selv – og forstå sig selv – er alt sammen noget, der kan få alle forældre med teenagere til at ligge vågne om natten. Og lægger man så en autismediagnose oven i hatten, bliver det en rejse, der kan virke ganske uoverskuelig.

Men selv om puberteten og teenageårene ofte er udfordrende for unge med autisme, kan det være muligt for både forældre og fagfolk at lette overgangen, forklarer den engelskfødte autismeekspert Tony Attwood, der netop har været i Danmark.

»Der er flere ting, man kan gøre for at støtte den unge undervejs. Noget af det vigtigste er at blive ved med at fokusere på hans eller hendes personlighed – ikke kun autismen: Hvem er han eller hun? Hvilken person er det, der er ved at videreudvikle sig sammen med autismen?«, forklarer Attwood, der i slutningen af maj holdt en to-dages workshop i København i samarbejde med Psykologisk Ressource Center og Landsforeningen Autisme.

Tony Attwood, der har boet og arbejdet i Australien siden midt-firserne, regnes for en af verdens mest anerkendte forskere og praktikere inden for især autisme.

Tony Attwood – hvad gør man, når ens barn med autisme bevæger sig fra barndommen og over i voksenlivet? Hvordan støtter forældre og andre vigtige voksne ham eller hende bedst i denne overgang?

»Det lyder måske underligt, når jeg siger det, men elsk dit barn betingelsesløst. Værdsæt det unge menneske med hans autisme – og fortæl det, vis det. Ellers vil han hele tiden blive ved med at føle, at han burde være en anden. Din accept er den vigtigste måde, dit barn kan lære at acceptere sig selv på«.

Her er det blandt andet vigtigt at få talt med den unge om, hvordan autismen også giver helt særlige kvaliteter. At se og opleve verden anderledes end flertallet er jo ikke det samme, som at det er en defekt måde at se den på, understreger Attwood.

»Gå ind i den unges verden og værdsæt den på den måde, han eller hun oplever den på. I det hele taget er det rigtig vigtigt, at man finder noget at lave i fællesskab, hvor man har det sjovt sammen. Hav det sjovt sammen«.

Det kan jo godt være lettere sagt end gjort. Man skal ikke google ret længe på nettet, før der

popper den ene bekymrende artikel frem efter den anden om alt det, der kan gå mere eller mindre galt for unge med autisme i teenage-årene.

»Det er rigtigt. Det er bare også ofte sådan, at det er de skræmmende eksempler, som bliver mest synlige i offentligheden – det gælder ikke bare i medierne, men også i forskningen. Og ja, der kan være mange udfordringer på vejen, men det betyder bestemt ikke, at alle dårligdomme automatisk rammer hver og én«.

En af de sværeste udfordringer er de fysiske kropsforandringer og udviklingen af seksualitet. Her gælder det om at forklare den unge, at det, der sker med kroppen, er helt normalt, og at det er meningen, at det skal ske.

“ Gå ind i den unges verden og værdsæt den på den måde, han eller hun oplever den på. I det hele taget er det rigtig vigtigt, at man finder noget at lave i fællesskab, hvor man har det sjovt sammen. Hav det sjovt sammen, siger Tony Attwood. ”

Hvordan det skal forklares – og med hvilke ord – skal naturligvis tilpasses den enkeltes autisme og kognitive niveau lige som al anden undervisning, understreger Attwood.

»Og så er det især vigtigt at støtte den unge i at forstå de sociale regler omkring, hvad der er acceptabelt at gøre, når man er alene, og hvad man må gøre, når andre er til stede. Sæt ord på, hvad der er ok, og hjælp dem med at udvikle deres ordforråd, når det gælder at

udtrykke følelser. Hvad siger man til en pige, og hvad siger man ikke? Den slags«.

»Men kæresteri er noget af det allersværeste at gennemskue for unge med autisme, det medgiver jeg«.

»Det er bare vigtigt for mig at sige, at selv om der er udfordringer og problemer, betyder det ikke, at der ikke findes løsninger med den rette pædagogiske indsats. Også i denne fase af barnets liv er det helt centralt, at forældre og fagfolk udvikler et godt og ligeværdigt teamarbejde«.

»Det er ved den fælles hjælp og i et godt samarbejde, hvor man evner at udveksle ideer og strategier, at man virkelig kan rykke noget i den unges udvikling«.

Et par gode råd

- Understøt den unge i at blive så selvhjulpent og selvstændig som muligt – selv om det er hurtigere, lettere og skaber færre konflikter, hvis du selv overtager praktiske opgaver for den unge, så lad være med det i hele den udstrækning, den unge selv kan lære det med din hjælp
- Husk på, at vredesudbrud og udadreagerende adfærd er en reaktion på frustration. Rum det uden at reagere med straf
- Vis omsorg og giv ros – drop kritikken
- Hvis den unge er oprørt, så forbliv rolig, gå ikke for tæt på, søg ikke øjenkontakt og tal med rolig stemme – og prøv ikke at blive vred, det gør bare det hele værre
- Tal ikke om konsekvenser, når den unge er oprørt (hvis du ikke gør det, så sker der det...)
- Elsk dit barn betingelsesløst og værdsæt ham for den, han er
- Find aktiviteter, hvor I har det sjovt sammen

Søgelys på specialtilbud

Specialiserede miljøer giver mange børn, unge og voksne med autisme de rigtige betingelser for udvikling og livskvalitet. Her kan de gå i børnehave, skole, fritidsordning, uddanne sig, få beskæftigelse eller bo efter deres helt særlige behov.

Autismebladet bringer en artikelserie om landets meget forskelligartede specialtilbud. Hvad kan de, hvad vil de, og hvordan ser fremtiden ud for tilbuddene og dermed for en stor gruppe mennesker med Autisme Spektrum Forstyrrelser?

Vi møder de unge der, hvor de er

Det lille specialtilbud Asgaard på Fyn tilbyder struktur, tryghed og tilpassede krav og får unge i gang med et selvstændigt liv.

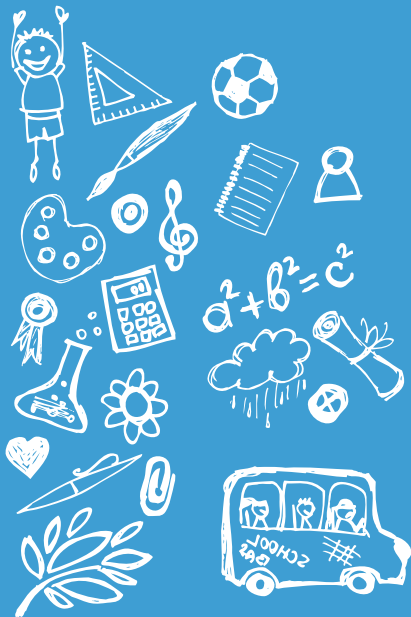
Tekst og foto af:
journalist Eva Isager

De kommer ind ad døren med et ungt, men allerede kuldsejlet liv præget af lavt selvværd, isolation og manglende evne til at stå op om morgenen. Og så – efter et par år – går de glade ud ad døren som indehavere af et langt mere selvstændigt og indholdsrigt liv med socialt netværk og en eller anden form for job eller uddannelse.

Kan det virkelig passe, og hvis det passer, hvordan bærer de sig ad, tænker man om stedet, som siges at kunne fremvise den slags resultater med normaltbegavede unge og voksne med autisme. Stedet hedder Asgaard og er en trelænget ombygget gård i et parcelhuskvarter i stationsbyen Nr. Aaby på Vestfyn. Det første, den besøgende lægger mærke til, er rækken af ens postkasser ud mod vejen. Det næste, at de to indgangsdøre i hovedbygningen står på vid gab. Indenfor lyder der høj snakken og latter.

I det hyggelige køkken-alrum sidder Asgaards ledelse sammen med Irene Larsen på 27 år og Morten Ryager på 31. De er klar til at svare på alt, hvad Autismebladet spørger om, og mere til. Mens Morten var blandt de allerførste beboere på Asgaard og i dag får støtte i sin egen lejlighed i Middelfart, har Irene kun fået støtte i sit eget hjem. Hun bor også i en lejlighed i Middelfart og er i gang med HF. Morten er ansat i praktik på Asgaard, hvor han bl.a. laver praktisk arbejde og skriver til Asgaard Nyt.

▶ Asgaards leder, Carsten Brogaard, og hans kone, souschef Susie Klausholm, som begge var med til at grundlægge stedet i 2000, ser optimistisk på fremtiden, for der er igen efterspørgsel på pladserne.

Fokus på, hvad de unge kan

»Ja, hvad er det, vi kan. På en og samme tid er det utrolig kompliceret og utrolig let«, siger Carsten Brogaard, Asgaards leder, som i 2000 startede stedet sammen med tre kolleger, alle med en uddannelse inden for det pædagogiske og sociale område. »Vi laver struktur og forudsigelighed for de unge, og de viser, at de kan overholde aftaler, og så sker der noget godt. Man kan blive helt høj af at se udviklingen hos for eksempel Morten og Irene. Når de unge begynder her, er de præget af, at de altid har undret sig over, hvad omgivelserne har forsøgt at meddele dem. Mange har fået skældud. Vi møder dem der, hvor de er. I typisk to-tre år er vi en mellemstation mellem mor og far og en selvstændig bolig. I den tid udvikler de unge sig personligt, lærer at klare dagligdagen og tager forhåbentlig hul på

uddannelse eller beskæftigelse, så de kan få et godt liv. Vi kan også give dem efterværn efter behov«.

Souschef Susie Klausholm supplerer: »Vores pædagogiske tilgang er KRAP, en anerkendende metode, hvor vi går efter at opbygge tillidsfulde relationer til brugerne og fokusere på, hvad de er gode til, frem for at finde fejl. Vi presser dem, men ved godt, hvornår vi skal stoppe. Det er en fingerspidsfølelse«.

Afdelingsleder i bodelen Gitte Petersen: »Hvis vi føler, at det her, det når vi ikke i dag, nu nærmer vi os grænsen, så stopper vi. I begyndelsen tager vi småbitte skridt og lærer hinanden at kende. Langsomt øger vi kravene«.

| fortsættes på næste side |

Irene Larsen: »I starten skulle jeg bare lære at være ude af nattøjet, når I kom hjem til mig. Der var meget, jeg ikke kunne klare dengang, men jeg tænkte, at DET kunne jeg da klare. Og det kunne jeg så. I gør meget ud af at lære os at kende, og det føles ikke, som om I er pædagoger. I er ikke belærende. I er snarere en slags gode venner. Når jeg er ude at træne i motionscenter med en pædagog, så er det bare to piger, som træner, men jeg kan godt mærke trygheden i, at hun også kan tage beslutninger for mig«.

Gitte forklarer, at de ansatte arbejder meget med at opretholde den rigtige balance mellem det personlige og det private. »Vi bruger os selv i arbejdet med de unge, men kender grænsen. Vi bliver ikke private«.

Nu er mor bare mor

Både Irene og Morten kan ligesom alle andre af Asgaards brugere ringe eller sms'e til Asgaards personale 24 timer i døgnet 365 dage om året.

Morten Ryager: »Jeg kan huske, at jeg engang fik det rigtig skidt midt om natten efter

at være flyttet i egen lejlighed, og så ringede jeg til min søde kontaktperson. Tænk engang, han startede bilen og kom og overnattede hos mig, og det gav mig trygheden igen. Jeg mærker hele verden meget fint, og hele min dag kan blive ødelagt, hvis der er en, som snakker med en forkert tone i bussen. Min sanseoverfølsomhed har de også altid taget hensyn til her. De står på pinde for os«.

Mange tidligere beboere kan fortælle om den store byrde, der forsvandt, da de kom til Asgaard. Her får de struktur og tryghed, og her lærer de at finde ud af dagligdagen og siden hen hele deres liv. Også for forældrene gør Asgaard en stor forskel. Nu kan de begynde at give slip på ansvaret og bekymringerne.

Irene Larsen: »Da jeg blev ekstern bruger af Asgaard, kunne min mor begynde at være mor. Hidtil havde hun været alt muligt andet for mig: sagsbehandler, psykiater, bankrådgiver. Nu kunne hun og jeg bare gå hjemme og hygge os og være mor og datter. Men hun skulle da vænne sig til den nye situation ligesom jeg. Jeg kan tydeligt huske, hvor overrasket hun blev, da jeg købte en vaskemaskine uden at snakke med hende«.

Irene Larsen og Morten Ryager har fået støtte af Asgaard til at komme videre med livet. I dag bor de begge to i egen lejlighed, men føler sig trygge ved, at de kan kontakte Asgaard 24 timer i døgnet. ▼

Carsten Brogaard tilføjer, at forældrene er Asgaards vigtigste samarbejdspartnere. De kender deres eget barn bedst, og i starten er der kontakt til dem mindst en gang om ugen. Forældrene bliver altid inviteret med til fødselsdage og andre mærkedage på Asgaard.

Stolte forældre

De ansatte har mange gange oplevet stolthed hos forældrene, når deres søn eller datter efter en tid har fået motivationen til at ville noget med livet tilbage.

Carsten Brogaard: »Nogle unge er virkelig langt nede og meget lukkede, når de kommer, men det ændrer sig. De finder livsværdier, og det er fantastisk. Mortens tidligere sagsbehandler ville slet ikke tro på, at Morten var flyttet i egen lejlighed«.

Morten Ryager: »Jeg kom her i en rigtig møgperiode, men I gav mig indsigt og overskud. Jeg blev for eksempel meget bedre til at klare sociale situationer og spørge ind til andre mennesker i stedet for hele tiden selv at snakke. Derfor er der også flere, der gider snakke med mig i dag«.

Carsten Brogaard: »Jeg har ved adskillige lejligheder oplevet vores tidligere brugere og beboere sammen med såkaldt »almindelige« mennesker, hvor ingen har tænkt, at de må da have en diagnose. Vi har fået meget anerkendelse fra de kommuner, vi har samarbejdet med, men jeg kan nævne to tilfælde, hvor vi ikke selv synes, at vi har nået det, vi gerne ville. Det husker man mindst ligeså godt som succeserne«.

Fremtiden for Asgaard tegner lysere end længe. Efter en tid med økonomisk tilbageholdenhed i kommunerne bliver pladserne igen efterspurgt, og ledelsen er fuld af visioner. De planlægger beskæftigelsestilbud, mentorordning, weekendtilbud og at indrette

en træningslejlighed som en sidste udslusning til hverdagen uden for de gulkalkede bygninger.

Så jo, de kan virkelig noget bemærkelsesværdigt på Nøddelunden 1 i Nr. Aaby, og der er smil hele vejen rundt om bordet, da Morten Ryberg svarer på, hvordan han har det nu:

»Jeg er blevet glad. Jeg har fået det godt«.

Fakta om Asgaard

Asgaard i Nr. Aaby på Fyn er et opholdssted for unge og voksne med autisme spektrum forstyrrelser, især Aspergers syndrom. Asgaard tilbyder botræning, social træning, personlig udvikling og støtte til skole, job og uddannelse.

Stedet blev grundlagt i 2000 af fire fagfolk, heriblandt den nuværende leder Carsten Brogaard og hans kone, souschef Susie Klausholm. Asgaard startede som et døgntilbud med fem pladser. I dag er her tre afdelinger: En døgnafdeling med seks pladser (som p.t. alle er optaget), en ekstern afdeling som giver støtte i eget hjem med ca. 18 pladser og klubben »Valhalla« med gennemsnitlig 12 brugere pr. gang. De yngste beboere er 15½ år, den ældste 40.

Asgaard drives af en fond og er godkendt af Middelfart Kommune.

www.asgaard-fyn.dk

Asgaard går lige i hjertet på mig

»Her føler jeg mig tryk, og jeg har forandret mig så meget«, siger 17-årige Natacha Trier Lauridsen.

»Jeg var barsk, da jeg kom her, men jeg har forandret mig så meget«.

17-årige Natacha Trier Lauridsen kigger på en som for at finde ud af, om man har forstået. Det er nu slet ikke til at tage fejl af, at pigen med det lange blonde hår og sort rundt om øjnene efter bare det første år på Asgaard er ved at blive et andet menneske.

Natachas kontaktperson, pædagog Gitte Petersen, siger henvendt til Natacha: »I skolen bliver du kaldt »Englen«, fordi du er sød og hjælpsom. Du trives her«.

Natacha, som har diagnosen infantil autisme, giver en livlig og sikker rundvisning i Asgaards boafdeling for seks unge og voksne fra 17 til 40 år. Vi kommer gennem alle fællesrummene, hvor dagligdagens rutiner bliver trænet, og beboere og pædagoger hygger sig, og ender på Natachas værelse. Hun advarer: »Her er meget rodet« – og lukker

◀ For et års tid siden flyttede 17-årige Natacha Trier Lauridsen ind på Asgaard, og hun har fået det meget bedre med sig selv. Her er hun sammen med sin kontaktperson, Gitte Petersen.

døren op. Det fremgår, at oprydning ikke er hendes stærkeste side, men hun gør det dog på sin egen måde. Cirka en gang om ugen sørger hun for, at værelset bliver som blæst. Det er ikke lige i dag, men så får vi set hendes enorme udvalg af modetøj, smykker og sko.

Hun har et skarpt øje for tøjstil og farver, og når hun er færdig med ungdomsuddannelsen MUFO til sommer, vil hun gerne ind på design- og tekstillinjen på Produktionsskolen i Middelfart. Nu vil hun videre med sit liv og har fået et foreløbigt mål.

»Jeg skal føle mig tryk, og det gør jeg her. Hjemme skændes jeg med familien, også selv om jeg godt ved, at de passer på mig. På Asgaard snakker jeg især meget med Gitte, og jeg kan også ringe til hende, når jeg er hjemme hos familien i weekenden, og det er

vigtigt. Hun er min livline. Jeg sender hende tit en sms oppe fra mit værelse her: »Kommer du ikke lige op?« Det gør hun så«.

Da Natacha flyttede ind på Asgaard, sov hendes mor den første nat sammen med hende på værelset, og dagen efter sov Gitte på værelset ved siden af for at gøre hende tryk.

»Asgaard er mit hjem i en periode, og Gitte og de andre ansatte er min erstatningsfamilie. Jeg kender grænserne for, hvad jeg må, og dem overskrider jeg ikke. Fra første færd har jeg klinget med de ansatte. De forstår mig virkelig og er gået lige i hjertet på mig«.

*Natacha Trier Lauridsen har indrettet
sit værelse feminint og hyggeligt.* ▼

Ændring af klagereregler

| Af Ulla Kjer, socialrådgiver
i Landsforeningen |

Folketinget har vedtaget en ændring på klageområdet, som gælder på hele det sociale og beskæftigelses-

mæssige område.

Ændringen betyder en forenkling af klagestrukturen og træder i kraft pr. 1.7.2013.

Klager over afgørelser skal som hidtil indgives til kommunen, som inden for 4 uger skal genvurdere afgørelsen.

Men i modsætning til i dag, hvor klagen herefter sendes til Det sociale Nævn eller Beskæftigelsesankenævnet, hvis kommunen fastholder sin afgørelse, skal klagen sendes direkte til Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg, som hermed bliver første og eneste klageinstans.

Det er besluttet, at kommunen skal benytte et særligt skema, som vil kunne findes på Ankestyrelsens hjemmeside – | www.ast.dk |.

Klagesager, som inden lovens ikrafttræden er gået til De sociale Nævn eller Beskæftigelsesankenævnene og ikke er færdigbehandlede, vil blive færdigbehandlet af Ankestyrelsen.

Klager, som Ankestyrelsen har modtaget inden 1.7.2013 med anmodning om principiel behandling, men endnu ikke har afgjort dette, behandles efter hidtidige regler.

Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg vil fremover udtage et antal sager til principiel behandling blandt de indkomne sager.

Desuden skal et antal sager udtages for at vurdere, hvordan skønnet anvendes i kommunerne i konkrete sager.

Principafgørelse om betaling for SFO

| Af Ulla Kjer, socialrådgiver i Landsforeningen |

En af vores forældre har netop vundet en klagesag i Ankestyrelsen – en enstemmig afgørelse.

Afgørelsen har fået nummer 55-13 og kan læses i sin fulde længde på Ankestyrelsens hjemmeside | www.ast.dk |.

Den handler om betaling/friplads i SFO for større børn og kan derfor være meget relevant for andre forældre.

Afgørelsens resultat er, at forældre kan have ret til at få dækket udgifter til SFO som en merudgiftsydelse efter Lov om social service § 41 i det omfang, disse ikke kan dækkes efter reglerne i Dagtilbudsloven.

Afgørelsen handler om en 14-årig dreng, som går i helhedsskole. Der er grundet hans nedsatte funktionsevne behov for pasning både

til daglig og i ferier, da han ikke kan være alene en hel dag.

Ankestyrelsen vurderer, at drengen er omfattet af personkredsen (målgruppen) til Lov om social service § 41, og han har et pasningsbehov, som andre børn på 14 år ikke har.

Dagtilbudsloven indeholder reglerne om fripladstilskud, og disse regler skal normalt følges først.

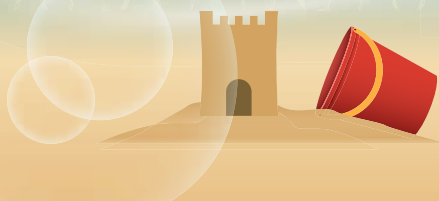
Imidlertid finder Ankestyrelsen, at reglerne i Dagtilbudsloven ikke har gjort endeligt op med, i hvilket omfang der kan kompenseres i forhold til et handicappet barn med en alder, hvor der normalt ikke vil være et pasningsbehov.

Lov om social service § 41 kan derfor anvendes til dækning af betaling for SFO til et større barn i den udstrækning, udgiften ikke kan bevilges efter reglerne i Dagtilbudsloven.

Sekretariatet i Landsforeningen Autisme er lukket i ugerne 29, 30 og 31

Dette gælder dog ikke socialrådgiver Ulla Kjer, som træffes alle tre uger. Mandag, torsdag og fredag 9.00-12.00. Tirsdag 16.00-19.00. Vi ønsker alle en god sommer!

Med venlige hilsner
Sekretariatet

Bedsteforældre – en ekstra ressource i familien?

Mange bedsteforældre til børn med autisme vil gerne hjælpe – et netværk med andre bedsteforældre vil klæde dem på til at give bedre støtte.

Landsforeningen Autisme får jævnligt henvendelser fra bedsteforældre, som efterspørger særlige netværk for dem. Landsforeningen Autisme lagde derfor midt i maj lokaler til det første møde i et pilotprojekt, hvor formålet er at finde ud af, hvad der skal til for at etablere netværk for bedsteforældre. Bedsteforældrene er måske af mange forskellige grunde en lidt skjult ressource, men et netværk med andre bedsteforældre kan være midlet til udveksling af erfaringer og få inspiration til, hvordan man bedst kan hjælpe sit barnebarn og dets forældre. Til det første møde deltog 36 bedsteforældre, og efter et indlæg af Trine Kvorning og Signe Bang om erfaringer med at have et barn med

autisme var der livlig diskussion i grupperne om, hvad man som bedsteforælder har brug for at vide mere om. Ønskerne fordelte sig klart i to grupper, nemlig:

- Faktuel faglig viden (lovgivning, rettigheder, klagesystemer osv.)
- Praktik i hverdagen (håndtering af børnebørn – med og uden autisme)

Ud fra disse ønsker vil Landsforeningen arbejde på at arrangere nogle tema-aftener samt i samarbejde med Landsforeningens kursus afdeling – SIKON – at tilbyde 1-dags kurser med relevante emner. På mødet var det meget tydeligt, at bed-

steforældrene havde et stort behov for at udveksle erfaringer, for det er sjældent, at man møder andre, som også har børnebørn med autisme.

Pilotprojektet skal give os viden om, hvordan man bedst etablerer netværksgrupper – hvordan skal sammensætningen være – hvor ofte skal man mødes – indhold på møderne osv. osv. På baggrund af vores indsamlede erfaringer håber vi på at kunne udarbejde en »drejebog« til kredsene, således at det bliver lettere at etablere netværk over hele landet.

Mange kredse har forskellige mødearrangementer med fokus på bedsteforældre, men ifølge henvendelser til Landsforeningen mangler der egentlige netværksgrupper. Vi

håber på, at vi i løbet af de næste par måneder kan være klar med »drejebogen«, således at projektet kan udbredes til kredsene.

Initiativtagerne til pilotprojektet er Jette Bennetzen, Landsforeningen Autisme, Ingelise Kvorning & Susanne Wittenburg (henholdsvis frivillig farmor og mormor i Landsforeningen).

Næste møde i netværket er den 28. august kl. 19.30-22.00 på Blekinge Boulevard 2 i Handicaporganisationernes Hus i Høje Taastrup. Invitation og program udsendes pr. mail til alle deltagerne i det første møde. Programmet vil også blive annonceret på foreningens hjemmeside.

Tilmelding senest den 23. august på bedsteforaeldre@autismeforening.dk |

Klar til Start

- Her giver Fakta/Coop jobgaranti

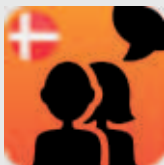
Ledig plads

Én af vore kursister er nu klar til fast job i Fakta. Derfor har vi nu en ledig plads i "Klar til Start" i Værløse.

Men der er også ledige pladser i "Klar til Start" hos Autismecenter Nord Bo i Aabybro og Idavang i Skive.

Kontakt Direktør: Britta Bak
leder@unges.dk
Tlf. 22 32 80 82

www.klartilstart.dk

Avaz Dansk 2

- Hurtig adgang til ofte brugte sætninger for enkel adgang til kommunikation.
- Ikonerne tilpasses let den enkeltes behov i størrelse og antal.
- Avaz er den eneste kommunikations app med dansk talesyntese.
- Tastaturet forudsiger de fleste danske ord og udtaler dem efter ønske.
- Du kan tage billeder med iPad'en og lægge dem direkte ind i det ønskede bibliotek i Avaz.

Avaz er en fuldt udstyret, forskningsbaseret Forøgende og Alternativ Kommunikation »Augmentative and Alternative Communication« (AAC).

Avaz benytter sig af billedsymboler og højkvalitets talesyntese til at hjælpe brugerne ved at etablere beskeder og udvikle deres sprogfærdigheder. Avaz indeholder også et kraftfuldt tastatur til at hjælpe brugerne med at skifte til tekst.

Avaz er anbefalet af tale- og sprog-terapeuter, der arbejder med non-verbale børn verden over.

Avaz Dansk er blevet til i et samarbejde mellem Invention Lab og Landsforeningen Autisme. Når du køber denne app gennem iTunes, går dele af overskuddet til Landsforeningen Autisme.

Du kan downloade applikationen på iTunes

Husk

det er gratis at opdatere til den nyeste version af Avaz

Carefestival

fagfestival på handicapområdet

Brugerne er i fokus på Carefestival

| Jette Bennetzen, LA |

Inspiration til og mulighed for at leve det liv, man gerne vil, med det handicap, man har – dét er nøgleordene for Carefestival – Fagfestival på handicapområdet, som har premiere i Fredericia den 5.-7. september 2013.

Carefestival handler om målrettede individuelle løsninger indenfor disse fire fokusområder: De fysisk handicappede, de sygdomsramte handicappede, de kronisk medicinsk behandlede og de psykisk handicappede. Som besøgende på messen vil brugerne få nye input, idéer og praktiske løsninger med hjem. Samtidig får udstillerne, udviklerne og producenterne her en unik chance for at komme i dialog med de besøgende og dermed finde ud af, lige præcis hvad det er, der kan gøre livet lettere for deres vigtigste målgruppe.

Flere end 100 virksomheder og organisationer er allerede på udstillerlisten, og flere kommer hele tiden til.

Landsforeningen Autisme er også at finde på Carefestival. På vores stand kan man bl.a. se og prøve Avaz – den eneste kommunikations app med dansk talesyntese.

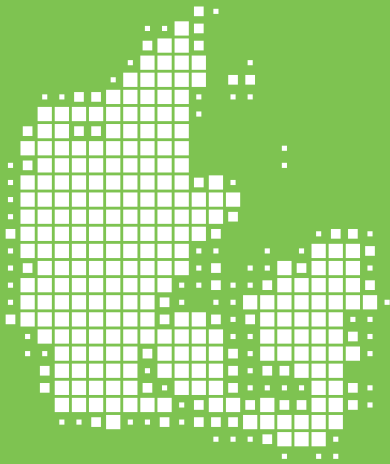
Avaz er tilrettet behovene hos mennesker med autisme og er den moderne erstatning for de gamle tunge talemaskiner. Man kan få en snak om uddannelse, og hvordan man finder »det rette tilbud«.

Der er også mulighed for at få demonstreret ScanHow: app'en, der gør det muligt at lagre visuelle brugsanvisninger på en telefon eller tablet, så man kan klare dagens daglige udfordringer og føle sig selvhjulpne og selvstændige.

Hele programmet for Carefestival kan læses på | www.carefestival.dk |.

Rundt om kredsene i Danmark!

Se, hvad der sker i din kreds

bornholm>frederiksborg>fyn>autismufelagið>københavn-frederiksberg>limfjord>midtvest>nordjylland
nordsjælland>ribe>roskilde>storkøbenhavn>sønderjylland>storstrøm>trekanten>vestsjælland>østjylland

Kreds

Bornholm

Ukorrekte mailadresser

Da vi har en del medlemmer, som vi ikke har nogen/eller den rigtige mailadresse på, har vi følgende opfordring til jer:

Hvis I ikke har fået nogen mails fra kredsforeningen inden for de sidste måneder, må vi bede jer om at sende sekretæren en mail og orientere om dette.

Sekretærens mail adresse er
| jeanet68@live.dk |.

Kreds

Fyn

Efterårets program

Efterårets program ligger endnu ikke helt fast. Hvis du endnu ikke er tilmeldt kredsens nyhedsbrev, så skynd dig at blive tilmeldt. I nyhedsbrevet vil der komme nærmere detaljer, datoer m.m., så snart de ligger klar. Du kan tilmelde dig på | www.autismefyn.dk |.

Vi kan dog løfte sløret for, at vi blandt andet planlægger at lave nye netværksgrupper lige efter sommerferien. Desuden vil der blive en

biografforestilling i Ringe Bio med efterfølgende debat og socialt samvær.

Der kommer et arrangement om handicapforståelse for bedsteforældre og andre interesserede.

Vi arbejder på et arrangement, hvor emnet vil være, hvordan vi finder ressourcerne til hele familien, når et af familiens medlemmer har et handicap.

Desuden er vi også gået i gang med planlægningen af en ny udslusningsmesse, som skal løbe af stablen i 2014.

Sommerhus på Nordlangeland

Husk, at vi udlejer et dejligt sommerhus på Nordlangeland til foreningens medlemmer.

Se billeder, priser m.m. på
| www.autismefyn.dk |.

Vi ønsker alle vore fynske medlemmer en god sommer og på gensyn til efteråret.

Efterårsprogram

Søskende – bedsteforældre

Lørdag den 21. september, kl. 9.30-15.00

Temaaften

Voksen og stadig afhængig af den nære families hjælp

Tirsdag den 8. oktober, kl. 18.00-21.00

Dannelse af netværksgrupper

Mandag den 4. november, kl. 19.00-21.00

Forældrekursus

Hvordan håndterer vi søskende til mennesker med autisme

Onsdag den 20. november, kl. 18.00-21.00

Alle arrangementerne foregår på Langvadbjerg, Ringkøbingvej 108 A, 7400 Herning, og laves i samarbejde med Autismecenter Vest. Nærmere oplysninger om arrangementerne oplyses senere i Autismebladet, på vores hjemmeside | www.kredsmidtvest.dk | og i de invitationer, der sendes ud pr. mail.

Husk at sende os en mailadresse, hvis du vil modtage post fra din kreds – eller hvis du skifter mailadresse.

Skriv til | autismemidtvest@gmail.com |. Vi omtaler så vidt muligt alle vore arrangementer her i bladet og udsender kun almindelig post til vores medlemmer, hvis man udtrykkeligt ønsker det.

Ring til Jane Jensen på tlf. 5311 3149 for nærmere information.

Styrkebaseret tænkning – at møde andre gennem dine styrker

Onsdag den 9. oktober, kl. 19.00- 21.30

på CSU Egedammen, Skovleddet 14, Hillerød

I mange år er personer med Aspergers syndrom og autisme blevet mødt i de udfordringer, som de står i, men ikke i deres styrker. Det har forment måden, vi som familiemedlemmer eller fagpersoner taler på, tænker på og arbejder med hinanden.

Tænk, hvis vi tog udgangspunkt i de styrker og talenter, som det enkelte menneske har, selvom de har autisme eller Aspergers syndrom. Det vil give et nyt udgangspunkt for måden at fungere sammen, uanset om man er forældre, omsorgsperson, søskende eller fagperson.

Denne aften kommer konsulent Peter Dyhr fra Psykologisk Ressource Center og giver et indblik i, hvordan man kan komme i gang med en styrkebaseret tænkning, og hvordan man måske kan se på hinanden med nye øjne.

Kredsen byder på kaffe/te og kage.

Tilmelding modtages på | autismetilmelding@gmail.com | senest 4. oktober, gerne med angivelse af (mobil) telefonnummer til brug ved eventuel sen aflysning.

Glæd jer til kommende arrangementer:

Bedsteforældreaften

Detaljer følger i næste udgave af bladet og på vores hjemmeside.

Kreds Storkøbenhavn

Nord arrangement

Vælgermøde om handicappolitikken

Onsdag den 11. september, kl. 19.00-21.45
Medborgerhuset, Herlevgårdsvej 18,
2730 Herlev

Alle er velkomne.

I disse tider, hvor presset på handicapområdet er massivt, er det vigtigt at få politikerne i tale, og det er især vigtigt i et valgår. Derfor har vi inviteret en repræsentant fra hvert af de politiske partier, der stiller op til regionsvalget, til et vælgermøde, hvor vi kan få lejlighed til at spørge ind til netop de problematikker, som optager os, og ligeledes fortælle politikerne noget om, hvad det er, der gør vores dagligdag svær.

Politikerne vil indledningsvis skulle forholde sig til 3 spørgsmål, som de har modtaget på forhånd. Derefter er der fri debat. Kom og giv dit besyv med – det er vigtigt, at så mange som muligt møder op.

PS: Hold øje med hjemmesiden
[| www.handicap.dk/lokalt/herlev/ |](http://www.handicap.dk/lokalt/herlev/)
i tilfælde af aflysning!

Nord arrangement

Grøn Temalørdag

Lørdag den 14. september, kl. 10.00-15.00
Herlev Medborgerhus, Herlevgårdsvej 18,
2730 Herlev

Alle er velkomne.

Grøn temalørdag er en introduktion til autisms verden. Dagens indledes af psykolog Cecilia Brynskov, som vil give en introduktion til autisme fra en psykologisk indfaldsvinkel.

Herefter vil socialrådgiver Inge Louv gennemgå de vigtigste paragraffer i den sociale lovgivning, så vi bliver bekendt med, hvor vi kan hente hjælp og i øvrigt blive godt rustet til mødet med kommunen.

Dagen rundes af med mulighed for at danne netværksgrupper for dem, der har lyst. Forplejning er indeholdt i prisen.

Tilmelding senest den 9. september 2013 via billetkøb – pris 100,- kr. Følg link på hjemmesiden | www.autismeforening.dk | under Kreds Storkøbenhavn. Efter sidste frist er det IKKE muligt at købe billet.

Læs mere om arrangementet på vores hjemmeside | www.autismeforening.dk |, vælg Kreds Storkøbenhavn.

Kreds Storstrøm

Temaaften

Motivationsopskriften – En praktisk model til arbejdet med personer med lav motivation

Tirsdag den 17. september, kl. 18.00-21.00
»Konferencen«, 2. sal i hovedbygningen
på Oringe, Færgedgårdsvej 15,
4760 Vordingborg.

Psykolog og børneneurologisk specialist Karen Bøtkjær, Center for Autisme, tager udgangspunkt i sine erfaringer fra arbejdet med motivationsvanskeligheder hos normalt begavede personer med en autisme spektrum forstyrrelse.

Tilmelding senest den 11. september på
[| www.autismeforening.dk |](http://www.autismeforening.dk) under »Kreds Storstrøm« eller kontakt næstformand Henrik Larsen på [| svinget38@mail1.stofanet.dk |](mailto:svinget38@mail1.stofanet.dk) eller på tlf. 55 72 47 77, mobil 40 19 05 91.

Læs mere om vores arrangementer på vores hjemmeside | www.autismeforening.dk |.

Piger med autisme – sociale relationer og udfordringer

Torsdag den 5. september, kl. 17.00-21.00

Autismecenter Vestsjælland, Festsalen (indgang bagved)

Rosenkildevej 47, 4200 Slagelse

Piger med autisme har svært ved at være en del af det sociale fællesskab. De har lavt selvværd, de er ofte præget af en indre fornemmelse af at føle sig forkerte, og de har anderledes sociale kompetencer end deres jævnaldrende. Mange piger med autisme mangler handlestrategier til, hvordan de kan være sammen med andre, og nogle af pigerne kan udstråle en form for arrogance og føle sig hævet over andre.

Til dette arrangement kommer vi ind på sociale relationer og udfordringer, håndtering af egne følelser, sanseintegration, spiserutiner, stress- og sårbarhedstærskel m.m.

v/Ea Carøe, BA.psych. og kandidatstuderende ved Institut for Psykologi på Københavns Universitet
Læs mere på | www.psyk-ressource.dk |.

Tilmelding senest den 30. august på | Id@noratel.dk |.

Pris

50,- kr. for medlemmer og 100,- kr. for ikke-medlemmer.

Læs mere om arrangementer på vores hjemmeside | www.autismeforening.dk |, vælg Kreds Vestsjælland.

Kommende arrangement **Autisme og Kognitiv Affektiv Træning (KAT-kassen)**

Onsdag den 6. november, kl. 17.00-21.00

Autismecenter Vestsjælland, Festsalen (indgang bagved)

Rosenkildevej 47, 4200 Slagelse

v/Ea Carøe, BA.psych. og kandidatstuderende ved Institut for Psykologi på Københavns Universitet
Læs mere på | www.psyk-ressource.dk |.

Temaaften **Værgemål og arvelov**

Torsdag den 22. august, kl. 19.00-22.00

i Vandresalen, indgang 30, Skovagervej 2, Risskov

Jurist Hanne Sølgaard kommer og fortæller om, hvordan reglerne er vedr. værgemål og arveret, når man har en pårørende med autisme.

Arrangementet koster 50,- kr. for medlemmer og 100,- kr. for ikke-medlemmer.

Tilmelding på | info@autismeoj.dk | senest den 20. august.

Temaaften **Socialloven**

Tirsdag den 27. august, kl. 19.00-22.00

i Psykiatrisk Auditorium, indgang 30, Skovagervej 2, Risskov

Denne temaaften er forbeholdt voksne med autismediagnose, som er bosiddende i Århus kommune. Cand.scient.soc Dorthe Hölck holder oplæg om socialloven, og Voksen Handicapchef i socialforvaltningen Carsten Wulf

vil fortælle, hvorfor loven og den oplevede virkelighed ikke altid stemmer overens.

Tilmelding på | info@autismeoj.dk | senest den 25. august.

Selvforståelseskursus

Selvforståelseskursus for normalt begavede unge 14-18 år med autisme diagnoser, som har været enkelt integreret i folkeskoler.

Kurset forløber over 8 kursusdage.

Mandage kl. 17.00-19.30

Start den 16. september

Kurset holdes Mejlgade 63, 8000 Århus C

Vi sørger for et let aftensmåltid og noget at drikke.

Pris

12.000,- kr. pr. deltager, som kan søges som § 41 merudgift. Deltagere skal til en visitationssamtale hos Dorthe Hölck for at sikre, at kurset matcher dig og dine forventninger.

Visitationssamtaler vil være mandag den 2. september, varighed en halv time, nøjagtigt tidspunkt vil blive tildelt ved tilmelding. Du kan læse meget mere om kursusindhold og oplægsholdere på vores hjemmeside | www.autismeoj.dk |.

Tilmelding på | info@autismeoj.dk | senest den 15. august.

Familiedag i Aqua

Søndag den 25. august, kl. 10.00

ved Havnekiosken i Silkeborg

Kredsforeningen inviterer til familiedag i Aqua. Dagen begynder med en sejltur med Mågen på Silkeborgsøerne. Vi giver sejlturen og morgenkaffe med rundstykker på turen. Indgangsbillet til Aqua og frokost er for familiernes egen regning.

Tilmeldingen til sejlturen foregår efter først-til-mølle, der er plads til 120 personer i alt. Tilmelding på | info@autismeoj.dk | senest den 20. august.

Sansepåvirkning, der kan stresse

Onsdag den 18. september, kl. 19.00-21.30
i Psykiatrisk Auditorium, indgang 30,
Skovagervej 2, Risskov

Vi bliver konstant påvirket af mange millioner sanseindtryk. De fleste sorterer vi fra, hvis vi kan, og nogle efterlader positive eller negative spor. De positive spor kan vi glæde os over, mens de negative og dem, vi ikke kan sortere fra, kan fylde u hensigtsmæssigt meget og påvirke vores stressniveau og måde at være i verden på i negativ retning.

Når sanseindtrykkene er for mange, »skæve« eller bare lidt anderledes, kan det påvirke og forstyrre hele vores opfattelse af verden. Mange mennesker med autisme kan have store udfordringer med at opfatte og sortere i sanseindtrykkene og bliver derfor let overvældet af de mange indtryk. Noget kan vi træne, men meget må vi kompensere for.

Oplægget vil indeholde et teoretisk oplæg af Kirsten (fysioterapeut m.m.), og ind imellem vil Inge (voksen med Aspergers syndrom) berette om, hvordan hendes sanseopfattelse påvirker hverdagen på godt og ondt.

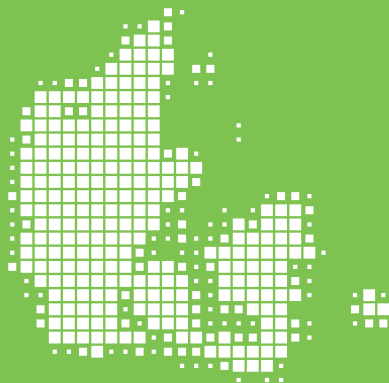
Arrangementet koster 50,- kr. for medlemmer og 100,- kr. for ikke-medlemmer. Vi serverer kaffe og kage i pausen.

Tilmelding på | info@autismeoj.dk | senest den 16. september.

Arrangementer på hjemmesiden

Læs mere om arrangementer på vores hjemmeside | www.autismeoj.dk |.

Kontakt Landsforeningen Autisme

Hovedbestyrelsen

Kst. formand:
Heidi Pernille
Thamestrup

Tlf. 26 20 16 58

Næstformænd:

Lars Grønlund ..... Tlf. 30 53 34 52
Allan Jensen ..... Tlf. 60 95 16 77

Medlemmer:

Aage Sinkbæk ..... Tlf. 29 72 66 20
Bernd Weibæk ..... Tlf. 98 38 94 62
Else Worm Jørgensen ..... Tlf. 29 88 87 98
Kari Overhalden ..... Tlf. 23 69 69 83
Kim Hansen ..... Tlf. 56 48 08 89
Peter K. H. Nielsen ..... Tlf. 20 74 66 08
Tine Heerup ..... Tlf. 33 11 46 71

Kredse

Kreds Bornholm

Formand:

Karin Jaque ..... Tlf. 56 96 42 48
E-mail: karin@jaque.dk

Kreds Fyn

Formand:

Else Worm Jørgensen ..... Tlf. 29 88 87 98
E-mail: elseworm@gmail.com

Autismufælgið

Kreds Færøerne

Formand:

Jørmund Foldbo ..... Tlf. +298 50 90 31

Kreds København/Frederiksberg

Formand:

Tine Heerup ..... Tlf. 33 11 46 71
E-mail: tine.heerup@gmail.com

Kreds MidtVest

Formand:

Søren Dalgaard ..... Tlf. 53 11 31 45
E-mail: sbd54@youmail.dk

Kreds Nordjylland

Formand:

Jørn Poulsen ..... Tlf. 98 15 32 42
Kontakt telefon: ..... Tlf. 30 25 92 10
E-mail: jp@autismenord.dk

Kreds Nordsjælland

Formand:

Allan Jensen ..... Tlf. 60 95 16 77
E-mail: allanjensen51@hotmail.com

Kreds Ribe

Kontaktperson:

John Olesen ..... Tlf. 22 18 49 08
E-mail: birgitogjohnolesen@privat.dk

Kreds Roskilde

Formand:

Uffe Mohrsen ..... Tlf. 43 90 19 56
E-mail: gul-mohrsen@mail.dk

Kreds Storkøbenhavn

Formand:

Guri Spiegelhauer ..... Tlf. 28 18 19 74
E-mail: guri@autisme-storkbh.dk

Kreds Storstrøm

Formand:

Michael Weyand ..... Tlf. 51 33 96 65
E-mail: mw@nakskov-gym.dk
AS-repr.:
Line Mackenhauer
Email: lima44@live.dk

Kreds Sønderjylland

Formand:

Hanne Schøn ..... Tlf. 60 69 37 80
E-mail: kredsforening@live.dk

Kreds Trekanten

Næstformand:

Dorte Schandorph Jensen Tlf. 29 67 00 67
Email: dortesjens@mail.dk

Kreds Vestsjælland

Formand:

Helle Stærk Hansen
E-mail: helle@kejser-hansen.dk

Kreds Limfjord

Formand:

Peter K. H. Nielsen ..... Tlf. 20 74 66 08
E-mail: peter@pedersdal.dk

Kreds Østjylland

Formand:

Marianne Banner ..... Tlf. 50 43 83 61
E-mail: marianne_banner@yahoo.dk
AS-repr. voksne:
Jane Hellkvist ..... Tlf. 30 20 38 94
AS-repr. børn:
Elsebeth Svane ..... Tlf. 86 21 06 06

Samarbejdsorganisation Aspergerforeningen

Formand:

Aage Sinkbæk ..... Tlf. 29 72 66 20
E-mail: a.sinkbaek@mail.dk

Landsforeningen Autismes sekretariat

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup
Tlf. 70 25 30 65
kontor@autismeforening.dk
www.autismeforening.dk

Åbningstider

Mandag, torsdag og fredag kl. 9-12 samt
tirsdag kl. 16-19. Onsdag lukket.

Kst. formand

Heidi Thamestrup:

Tlf. 26 20 16 58 (kun tirsdag kl. 16-19)
formand@autismeforening.dk
*Ledelse, policy, redaktør medlemsblad,
børn og unge, Internationalt arbejde,
DH's forretningsudvalg, Ankestyrelsen og
Skolerådet*

Sekretariatsleder Lars Grønlund:

Næstformand i Landsforeningen Autisme
Tlf. 30 53 34 52
l-g@autismeforening.dk
*Arbejdsområder: IT, administration og SIKON
konferencesekretariat*

Økonomimedarbejder

Lisbeth Haagen:

Tlf. 70 20 40 83
bogholder@autismeforening.dk
*Arbejdsområder: budget/regnskab,
økonomistyring, personaleadministration*

Projektleder Lise Schmidt-Nielsen:

Tlf. 70 20 40 92
lise@autismeforening.dk
*Arbejdsområder: projektleder, koordinering
i forhold til kredsforeningerne, forretnings-
udvikling og fundraising*

Sekretariatsmedarbejder

Jette Bennetzen:

Tlf. 70 25 30 65
kontor@autismeforening.dk
*Arbejdsområder: redaktionssekretær,
medlemshenvendelser og webmaster*

Kontorassistent Nita Christensen:

Tlf. 29 25 94 52
omstilling@autismeforening.dk
*Arbejdsområder: Assistance til kursus-sekreta-
riatet og bogholderiet, medlems håndtering*

Socialrådgiver Ulla Kjer:

Tlf. 70 25 30 68
social@autismeforening.dk
*Arbejdsområder: rådgivning, vejledning,
artikler og foredrag*

Kursuskonsulent Rebecca Rant:

Tlf. 70 20 40 62
kursus@autismeforening.dk
*Arbejdsområder: fagligt indhold på SIKON's
kurser og konference*

Denne måneds bagside-skrivent er Aage Sinkbæk, forfatter, formand for Aspergerforeningen og skak-entusiast.

Bagsidetanker

Arbejdsidentitet

Du har jo mulighed for at gå på efterløn, sagde sagsbehandleren i sin tid til mig, da jeg søgte fleksjob. Grumme nødig, svarede jeg. Da jeg kan læse tekst på hovedet, kunne jeg se, at hun noterede: 'Stærk arbejdsidentitet' og blev klar over, at den var ved at være hjemme.

Det burde ikke komme som nogen overraskelse, at de fleste autister har en stærk arbejdsidentitet. Hvorfor tror man ellers, at diagnosen taler om særinteresser. Vi har brug for at fordybe os og løse opgaver og have noget nyttigt at bruge dagene på.

Det er bare vigtigt, at vi får et arbejde, som vi finder tilstrækkelig interessant, fordi vi fungerer under middel, hvis vi ikke er motiveret. Til gengæld er vi lettere at motivere end de fleste andre, fordi vi sjældnere får en ærlig chance. Jeg har været i stand til at finde udbringning af morgenaviser og arbejde på Danske Pels Auktioner interessant. Bare det at kunne krydse en opgave af som afsluttet finder de fleste af os motiverende.

Der, hvor vi kommer i vanskeligheder på arbejdsmarkedet, er der, hvor vi havner i jobs, der udfordrer os sensorisk med støj og neonlys, byder os på skiftende uregelmæssige arbejdsopgaver og udfordrer os med sociale krav om omstil-

lingsparathed, fleksibilitet og teambuilding. En tur i den mølle kan nedkæmpe selv den sejeste arbejdsidentitet, og derfor virker en del af os ret arbejdssky. Men det er ikke noget, vi bliver født med. Det er noget, vi bliver reduceret til, når vi bliver mødt uden forståelse.

Det er min erfaring, at jo bedre vilkår og jo større motivation, jo større er vores arbejdsevne og arbejdsglæde. Det er de sensoriske og sociale udfordringer, der tømmer batterierne hos autister, og hvis arbejdet ikke har en klar struktur, går det endnu hurtigere.

Desværre er det sjældent, der bliver taget højde for, at vi har brug for opgaver, der ikke byder os for mange af den slags udfordringer. Arbejdsmarkedet har for længst mistet sin rummelighed og søger den samme mennesketype til samtlige jobs. Det koster dem uden tvivl dyrt at satse så ensidigt. Mangfoldigheden har altid været menneskets vigtigste resurse.

Men den manglende rummelighed koster også os dyrt. En dag uden arbejde er en dag uden struktur, et godt startpunkt for en depression. At blive holdt uden for arbejdsmarkedet levner os ikke ret mange udfoldelsesmuligheder. Men det er åbenbart politisk nemmere at

holde os udenfor og reducere os til en spareøvelse end at sørge for, at vi får en chance for at udfolde vores evner og styrke vores identitet.

Kære politikere, er I sikker på, at I har læst den Handicapkonvention, I har ratificeret? I dumper dagligt!

Har du læst og set...

at der nu er en opdatering på Avaz Dansk 2 på iTunes/App Store? hvordan det gik på Folkemødet på Landsforeningen Autismes Facebook-profil? at sekretariatet holder lukket i ugerne 29, 30 og 31?

